

PARANNUKSIA UHRIN OIKEUSTURVAAN ?

RIKOSLAIN 20 LUVUN SEKSUAALIRIKOKSIA KOSKEVAT MUUTOKSET

»

» Tiedotustilaisuus 13.6.2011

EN:n yleissopimus lasten suojelemiseksi seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä, 22.7.2007

- Suomen lainsäädäntöä koskevat muutokset yleissopimuksen johdosta:
 - Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön vähimmäisrangaistus korotetaan neljäksi kuukaudeksi vankeutta
 - Sukupuoliyhteys alle 16-vuotiaan kanssa merkitsee lähtökohtaisesti törkeää lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä
 - Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta –rikoksen enimmäisrangaistusasteikoksi kaksi vuotta vankeutta
 - Grooming eli lapsen houkutteleva seksuaalisiin tarkoituksiin ja Sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen säädetään rikoksiksi
 - Lapsipornografiaa koskevia säännöksiä täsmennetään
 - Seksuaalisen teon osalta poistetaan rangaistavuuden edellytys, jonka mukaan tekijän on tavoiteltava seksuaalista kiihotusta tai tyydytystä
 - Kaikki lapsiin kohdistuneet rikokset virallisen syytteen alaisiksi
 - Vakaan tahdon pykälä lapsiin kohdistuvissa rikoksissa poistetaan
 - Kaksoisrangaistavuuden edellytys poistetaan lapsiin kohdistuvissa rikoksissa
 - Liiketoimintakielto lapsipornografiarikokseen tai paritus- ja ihmiskauppaan syyllistyneelle
 - Oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotetaan koskemaan myös lapsen houkuttelemista seksuaalisiin tarkoituksiin
 - Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä koskevaan rikosrekisteriotteeseen merkinnät myös kyseisiä rikoksia koskevista sakoista (rikosrekisterilain muutos)

Hallituksen esityksen (HE 282/2010 vp) pohjalta hyväksytyt lait ja voimaantulotiedot

(ks. Eduskunnan kotisivut)

- **Päätökset**
- **Hallituksen esityksen pohjalta hyväksytyt lait ja voimaantulotiedot**
- **1. Laki lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**
 - Vahvistettu 20.05.2011 Säädöskokoelma [539/2011](#) Päätös: Hyväksytty
- **2. Laki rikoslain muuttamisesta**
 - Vahvistettu 20.05.2011 Voimaantulo 01.06.2011 Säädöskokoelma [540/2011](#) Päätös: Hyväksytty muutettuna
- **3. Laki liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 11 §:n muuttamisesta**
 - Vahvistettu 20.05.2011 Voimaantulo 01.06.2011 Säädöskokoelma [541/2011](#) Päätös: Hyväksytty
- **4. Laki lastensuojelulain 25 ja 25 d §:n muuttamisesta**
 - Vahvistettu 20.05.2011 Voimaantulo 01.01.2012 Säädöskokoelma [542/2011](#) Päätös: Hyväksytty muutettuna
- **5. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 18 §:n muuttamisesta**
 - Päätös: Hylätty
- **6. Laki rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta**
 - Vahvistettu 20.05.2011 Voimaantulo 01.10.2011 Säädöskokoelma [543/2011](#) Päätös: Hyväksytty muutettuna
- **Kansainvälisten sopimusten voimaantulo**
- **1. Euroopan neuvoston yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan** Päätös: Hyväksytty

Rikoslaki 20 luku [\(24.7.1998/563\)](#)
1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET

- 1 § [\(24.7.1998/563\)](#)
- **RAISKAUS**
- Joka pakottaa toisen sukupuoliyhteyteen käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla käyttää sellaista väkivaltaa, on tuomittava *raiskauksesta* vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.
- **Raiskauksesta tuomitaan myös se, joka käyttämällä hyväkseen sitä, että toinen tiedottomuuden, sairauden, vammaisuuden, pelkotilan tai muun avuttoman tilan takia on kykenemätön puolustamaan itseään tai muodostamaan tai ilmaisemaan tahtoaan, on sukupuoliyhteydessä hänen kanssaan. [\(13.5.2011/495\)](#)**
- Yritys on rangaistava.

Rikoslaki 20 luku [\(24.7.1998/563\)](#)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- **4 § [\(24.7.1998/563\)](#)**
- **PAKOTTAMINEN SEKSUAALISEEN TEKOON**

- Joka väkivallalla tai uhkauksella pakottaa toisen ryhtymään muuhun kuin 1 §:ssä tarkoitettuun seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi ja se olennaisesti loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta, on tuomittava *pakottamisesta seksuaaliseen tekoon* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

- **Pakottamisesta seksuaaliseen tekoon tuomitaan myös se, joka käyttämällä hyväkseen sitä, että toinen tiedottomuuden, sairauden, vammaisuuden, pelkotilan tai muun avuttoman tilan takia on kykenemätön puolustamaan itseään tai muodostamaan tai ilmaisemaan tahtoaan, saa hänet ryhtymään 1 momentissa tarkoitettuun seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi ja se olennaisesti loukkaa hänen seksuaalista itsemääräämisoikeuttaan. [\(13.5.2011/495\)](#)**

- Yritys on rangaistava.

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- **6 § (20.5.2011/540)**
- **LAPSEN SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ**
- **Joka koskettelemalla tai muulla tavoin tekee kuuttatoista vuotta nuoremmalle lapselle seksuaalisen teon, joka on omiaan vahingoittamaan tämän kehitystä, tai saa tämän ryhtymään sellaiseen tekoon, on tuomittava *lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.***
- **Lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan myös se, joka on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremmalla lapsella, jos rikos ei 7 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ole kokonaisuutena arvostellen törkeä.** Lisäksi lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan se, joka menettelee 1 momentissa tai edellä tässä momentissa tarkoitetulla tavalla kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa, jos tekijä on lapsen vanhempi tai vanhempaan rinnastettavassa asemassa lapseen nähden sekä asuu lapsen kanssa samassa taloudessa.
- Yritys on rangaistava.

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

• 7 § (20.5.2011/540)

• **TÖRKEÄ LAPSEN SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ**

• Jos

• **1) tekijä on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa taikka**

• 2) lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä

• a) kohteena on lapsi, jolle rikos lapsen iän tai kehitystason vuoksi on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa,

• b) rikos tehdään erityisen nöyryyttävällä tavalla tai

• c) rikos on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa lapselle hänen tekijää kohtaan tuntemansa erityisen luottamuksen tai muuten tekijästä erityisen riippuvaisen asemansa vuoksi,

• ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä* vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

• Yritys on rangaistava.

**Rikoslaki 20 luku [\(24.7.1998/563\)](#)
1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- 7a § [\(20.5.2011/540\)](#)
- **RAJOITUSSÄÄNNÖS**
- **Lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä tai 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna törkeänä lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä ei pidetä tekoa, joka ei loukkaa kohteen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja jonka osapuolten iässä sekä henkisessä ja ruumiillisessa kypsyydessä ei ole suurta eroa.**

**Rikoslaki 20 luku [\(24.7.1998/563\)](#)
1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- **8 a § [\(25.8.2006/743\)](#)**
- **SEKSUAALIPALVELUJEN OSTAMINEN NUORELTA**
- **Joka lupaamalla tai antamalla korvauksen saa kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon, on tuomittava *seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.* [\(20.5.2011/540\)](#)**
- Seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta tuomitaan myös se, joka käyttää 1 momentissa tarkoitettuja seksuaalipalveluja, joista toinen on luvannut tai antanut korvauksen.
- Yritys on rangaistava.

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET

- 8 b § (20.5.2011/540)
- **LAPSEN HOUKUTTELEMINEN SEKSUAALISIIN TARKOITUKSIIN**
- **Joka ehdottaa tapaamista tai muuta kanssakäymistä lapsen kanssa siten, että ehdotuksen sisällöstä tai olosuhteista muuten ilmenee tekijän tarkoituksena olevan 17 luvun 18 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla valmistaa kuvia tai kuvatallenteita, joissa sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasti esitetään lasta, taikka kohdistaa lapseen tämän luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettu rikos, on tuomittava lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.**
- **Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin tuomitaan myös se, joka houkuttelee kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon 8 a §:ssä tarkoitettulla tavalla taikka esiintymään sukupuolisiveellisyyttä loukkaavassa järjestetyssä esityksessä.**
- **Edellä 2 momentissa tarkoitettun rikoksen yritys on rangaistava.**

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- **8 c § (20.5.2011/540)**
- **SUKUPUOLISIVEELLISYYTTÄ LOUKKAAVAN LASTA KOSKEVAN ESITYKSEN SEURAAMINEN**
- **Joka seuraa järjestettyä esitystä, jossa kahdeksaatoista vuotta nuorempi henkilö esiintyy sukupuolisiveellisyttä loukkaavalla tavalla, on tuomittava sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.**
- **Yritys on rangaistava.**

Rikoslaki 20 luku [\(24.7.1998/563\)](#)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- 10 § [\(24.7.1998/563\)](#)
- **Määritelmät**
- *Sukupuoliyhteydellä* tarkoitetaan tässä luvussa sukupuolielimellä tapahtuvaa tai sukupuolielimeen kohdistuvaa seksuaalista tunkeutumista toisen kehoon.
- **Seksuaalisella teolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista tekoa, joka tekijä ja kohteena oleva henkilö sekä teko-olosuhteet huomioon ottaen on seksuaalisesti olennainen.** [\(20.5.2011/540\)](#)

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- 11 § (20.5.2011/540)
- **SYYTEOIKEUS**
- **Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3 ja 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista kahdeksantoista vuotta täyttäneisiin henkilöihin kohdistuneista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.**

Rikoslaki 20 luku ([24.7.1998/563](#))
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- 12 § ([20.5.2011/540](#))
- **TOIMENPITEISTÄ LUOPUMINEN**
- **Jos 1 §:ssä tarkoitetun kahdeksantoista vuotta täyttäneeseen henkilöön kohdistuneen rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.**

Rikoslaki 20 luku (24.7.1998/563)
**1.6.2011 VOIMAAN TULLEET SEKSUAALIRIKOKSIA
KOSKEVAT UUDISTUKSET**

- 13 § (20.5.2011/540)
- **OIKEUSHENKILÖN RANGAISTUSVASTUU**
- **Paritukseen ja törkeään paritukseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Sama koskee 8 b §:n 1 momentissa tarkoitettua rikosta, jossa ehdotetaan tapaamista tai muuta kanssakäymistä lapsen kanssa tarkoituksena valmistaa kuvia tai kuvatallenteita, joissa sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasti esitetään lasta.**

